

УДК 371.315:811.112.2 (045)
DOI 10.32589/1817-8510.2021.3.241164

Паршикова Олена Олексіївна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри німецької філології і перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет
ORCID ID 0000-0002-9192-9098
eparshykova@ukr.net;

Голуб Валерія Володимирівна
студентка магістратури факультету германської філології,
Київський національний лінгвістичний університет
ORCID ID 0000-0002-7144-3648

ПОРАДИ ВЧИТЕЛЯМ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЩОДО ІГРОВОГО НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті надано методичні рекомендації вчителям німецької мови щодо ігрового навчання лексики учнів початкової школи. Продемонстровано методику застосування навчальних ігор та подано типові для її реалізації німецькою мовою лексичні одиниці та мовленнєві зразки. Наведено приклад сценарію проведення лексичної гри німецькою мовою. Запропоновано добірку авторських лексичних ігор, які можуть бути підготовлені учителем разом з учнями та забезпечити легке, ефективне, вмотивоване навчання лексики.

Ключові слова: вчитель німецької мови; ігрове навчання лексики; учні початкової школи.

Паршикова Елена Алексеевна,
доктор педагогических наук, профессор,
профессор кафедры немецкой филологии и перевода,
Киевский национальный лингвистический университет
ORCID ID 0000-0002-9192-9098
eparshykova@ukr.net;

Голуб Валерия Владимировна,
студентка магистратуры факультета германской филологии,
Киевский национальный лингвистический университет
ORCID ID 0000-0002-7144-3648

СОВЕТЫ УЧИТЕЛЯМ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА ПО ИГРОВОМУ ОБУЧЕНИЮ ЛЕКСИКИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

В статье даны методические рекомендации учителям немецкого языка по игровому обучению лексики учащихся начальной школы. Продемонстрировано методику применения обучающих игр, представлены типичные для реализации на немецком языке лексические единицы и речевые образцы. Приведен пример сценария проведения игры на немецком языке. Предложено подборку авторских лексических игр, которые могут быть подготовлены учителем вместе с учениками и обеспечить легкое, эффективное, мотивированное обучение лексики.

Ключевые слова: учитель немецкого языка; игровое обучение лексики; ученики начальной школы.

Parshykova Olena Oleksiivna,
doctor of pedagogical sciences, Full Professor,
Professor of the Department of German Philology
and Translation,
Kyiv National Linguistic University
ORCID ID 0000-0002-9192-9098
eparshykova@ukr.net;

Golub Valeria Vladimirovna
Master's student at the Faculty of German Philology
Kyiv National Linguistic University
ORCID ID 0000-0002-7144-3648

TIPS FOR A GERMAN LANGUAGE TEACHER ON GAME LEARNING OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS

The article provides guidelines for teachers of the German language on the game teaching of vocabulary of primary school students, demonstrates the method of using educational games and presents typical for its implementation in German lexical units, gives an example of a scenario of a lexical game in German. A selection of copyright vocabulary games is proposed that can be prepared by a teacher together with students and can provide easy, effective, motivated vocabulary learning.

Key words: German language teacher; game vocabulary training; primary school students.

Методика застосування навчальної гри у формуванні німецькомовної лексичної компетентності

I. Інструктивний етап (початок гри):

1. Стимулювання потреби дітей в участі у гри.
2. Повторення лексичного матеріалу, необхідного для проведення гри.
3. Пояснення учням завдань, правил гри й послідовності ігрових дій.
4. Розподіл атрибутів гри.
5. Демонстрація зразка виконання ігрових дій.

II. Основний етап (хід гри):

1. Організація оптимального режиму взаємодії між учасниками гри (у парах, трійках, малих групах, командах).
2. Виконання ігрових дій учасниками гри.

III. Заключний етап (фінал гри):

1. Підбиття ігрового підсумку гри. Визначення рахунку гри й переможців. Нагородження переможців.
2. Підбиття навчального підсумку гри.

**Приклад реалізації етапів проведення
навчальних лексичних ігор
німецькою мовою**

I. Інструктивний етап (початок гри):

1. Стимулювання потреби учнів у гри:

Liebe Kinder! Habt ihr Lust zu spielen? Das Spiel heißt „Erkennt, wählt und zeigt“. Wir spielen mit Bildkarten. Habt ihr alle Bildkarten mit Obst?

2. Повторення лексичного матеріалу, необхідного для проведення гри.

Ich habe auch Obstkarten. Schaut! Hier ist ein Apfel. Das ist eine Birne. Und was ist das? Ja, richtig! Das ist eine Banane. Zeigt eure Bananen. Wunderbar, richtig.

3. Пояснення учням завдань, правил гри й послідовності ігрових дій.

Ich nenne das Obst, ihr wählt die entsprechende Bildkarte und zeigt es.

4. Розподіл атрибутів гри.

Ich gebe jedem 6 Karten mit Obst. Legt die Bildkarten auf eure Bänke.

4. Демонстрація зразка виконання комунікативно-ігрових дій.

Passt auf! Ich zeige euch, wie es geht.

II. Основний етап (хід гри):

1. Організація оптимального режиму взаємодії між учасниками гри (у парах, трійках, малих групах, командах).

Wir spielen alle zusammen. Und es geht los!

2. Виконання ігрових дій учасниками гри.

Die Schüler zeigen entsprechende Bildkarten.

III. Заключний етап (фінал гри):

1. Підбиття ігрового підсумку гри. Визначення рахунку гри й переможців. Нагородження переможців.

Anja hat alle Wörter richtig gezeigt. Sie hat das Spiel gewonnen. Wir gratulieren unserer Siegerin. Anja bekommt eine Medaille.

2. Підведення навчального підсумку гри.

Und jetzt wiederholen wir alle Wörter noch einmal. Ich zeige die Bildkarten und ihr sprecht die Wörter im Chor mir nach.

**Мовленнєві засоби для організації та управління
навчальними іграми німецькою мовою**

I. Інструктивний етап (початок гри):

sich in einer Linie aufstellen; sich im Kreis hinsetzen, um einen Tisch herum sitzen; in Mannschaften einteilen; auf das Zeichen beginnen; zum Wettbewerb einladen; vorspielen; reihum zählen.

II. Основний етап (хід гри):

die Zeit stoppen; nach Regeln spielen; das Rätsel aufgeben / erraten; pantomimisch eine Handlung darstellen; durch Gesten etwas andeuten; ein Ding / eine Handlung pantomimisch darstellen; Los ziehen / Pfänder einlösen; die Karten ziehen, hochheben, übergeben, einsammeln; die Flasche drehen; würfeln; mit dem Ball auftippen, den Ball fassen, weitergeben; den Spieler ablösen / für j-n einspringen / aus dem Spiel ausscheiden.

III. Заключний етап (фінал гри):

einen Punkt für die Mannschaft gewinnen; einen Plus / Minuspunkt vergeben, bekommen; Zusatzpunkte vergeben; nach Punkten führen / mit 3 zu 2 Punkten führen; das Wettspiel gewinnen / verlieren; die Gesamtwertung bekanntgeben; die Pfänder einlösen; die Sieger mit Preisen auszeichnen.

**Навчальні лексичні ігри для формування
німецькомовної компетентності
учнів початкової школи:**

Pantomimespiele; Ratespiele; Versteckspiele; Kreuzworträtsel; Buchstabensalate; Silbenwettbewerbe; Bingo-Spiele; Würfelspiele; Renndiktate; Brettspiele (mit Würfeln); Kimspiele; Puzzlespiele; Kartenspiele: Memory, Wortpuzzle, Quartettspiele, Domino, „Erkennen, wählen und zeigen“, „Erkennen, auslegen und benennen“, „Erkennen, einordnen und benennen“; Lottospiele; Reihenspiele (Kettenspiele, Lawinenspiele); Dialogspiele; Rollenspiele.

**Правила основних лексичних навчальних ігор
для формування німецькомовної компетентності
учнів початкової школи:**

Das Memospiel. Memospiel ist ein Zuordnungsspiel mit Kartenpaaren. Die Memo-Karten werden gemischt und mit der Rückseite nach oben auf dem Tisch ausgebreitet. Ein Spieler dreht nacheinander zwei Karten um. Passen die Karten zusammen, darf er sie behalten und noch einmal zwei Karten aufdecken. Passen sie nicht zusammen, legt er sie wieder mit der Rückseite auf den Tisch zurück. Der nächste Spieler ist an der Reihe. Wer die meisten Kartenpaare gesammelt hat, gewinnt.

Das Würfelspiel. Würfelspiel ist ein würfelgesteuertes Zuordnungsspiel mit Karten. Es kann in mehreren Kleingruppen durchgeführt werden. Jeder Spieler erhält Fragekarten. Die Antwortkarten liegen offen auf dem Tisch. Ein Spieler liest seine erste Frage vor und würfelt. Er muss (mit Hilfe von anderen Mitspielern) eine Antwort finden, die zu seiner Frage und der gewürfelten Zahl passt. Gelingt ihm das, werden beide Karten abgelegt. Welche Mannschaft als erste auf alle Fragen Antworten gefunden hat, ist der Sieger.

Das Quartettspiel. Das Quartettspiel dient der Systematisierung der Lexik. Das Spielziel ist möglichst schnell ein Quartet – 4 zusammengehörte Karten – zu finden. Es wird in mehreren Kleingruppen zu 4 Spielern gespielt. Ein Spieler verteilt die Karten und fragt dann den Spielnachbarn nach einer Karte, die ihm zu seinem Quartet fehlt. Bekommt er sie, darf er weiter fragen, sonst ist der Nachbar an der Reihe. Wer als erster das Quartet gesammelt hat, hat gewonnen.

Das Kim-Spiel. Das Kim-Spiel ist ein Gedächtnisspiel. Die Aufgabe der Spieler ist Gegenstände oder Bilder, die

sie kurz gesehen haben, möglichst vollständig mündlich oder schriftlich aufzählen. Wer alle Wörter genannt hat, hat gewonnen.

Das Ratespiel. 1) Die Karte wird mit der Rückseite gezeigt. Wer als erster benennt das, was auf der Karte dargestellt ist, gewinnt.

2) Der Lehrer beschreibt den Gegenstand, der auf der Karte dargestellt ist. Die Kinder versuchen das Wort zu erraten.

Das Pantomime-Spiel. Zwei Gruppen mit 3-5 Schülern denken sich 3 Wörter aus und notieren sie auf je einen Zettel. Ein Spieler zieht einen Zettel der anderen Gruppe und spielt seiner Gruppe das Wort vor. Die Gruppe muss das Wort in festgelegter Zeit erraten. Gewinner ist, wer die meisten Wörter erraten hat.

Das Bingo-Spiel. Der Spielleiter nennt die Zahl und das Wort und die Spieler legen die entsprechende Karte auf das entsprechende Spielfeld auf. Wer als erster das ganze Spielfeld richtig zugedeckt hat, ruft Bingo (gewinnt). (Wer zuerst mit den Karten, die zu einem Wortfeld gehören, eine Horizontale/Vertikale/Diagonale bildet, ruft Bingo und gewinnt).

Добірка авторських (Голуб В.А.) навчальних ігор для формування німецькомовної лексичної компетентності учнів початкової школи:

Навчальна гра «Ist das ...?»

Грайте в групах. Напишіть на картках назви предметів або істот іноземною мовою (згідно з виучуваною темою). Покладіть картки в коробку та перемішайте їх. Один гравець витягає будь-яку картку з коробки. Інші гравці по черзі запитують про властивості предмету або істоти та називають його / її.

Наприклад: Ist das rund? Ist das rot? ... Ist das ein Ball?

За кожне вгадане слово надається один бал. Перемагає гравець з найбільшою кількістю балів.

Навчальна гра «Geheimschrift»

Грайте в групах. Створіть разом власний таємний алфавіт, де кожна буква алфавіту має відповідний символ або малюнок.

Наприклад: A –
 P –
 F –
 E –
 L –

Кожна група пише на картках декілька слів / словосполучень (згідно з виучуваною темою), використовуючи таємний шрифт. Обміняйтеся картками із суперниками. Перемагає та група, яка першою розшифрує картку суперника. + зашифруйте знайомі слова та дайте відгадати команді суперника

Навчальна гра «Eins, zwei, drei...»

Грайте в групах. Позначте кожен літеру алфавіту відповідною цифрою (по порядку).

Наприклад: A – 1; B – 2; C – 3...

1; 16; 6; 5; 12 – Apfel

Зашифруйте на картках декілька слів / словосполучень (згідно з виучуваною темою) за допомогою цифр. Обміняйтеся картками із суперниками. Перемагає та група, яка першою розшифрує картку суперника.

Навчальна гра «Finde und verbinde»

Грайте в групах. Учасники кожної групи пишуть на окремому аркуші паперу діалог з новими лексичними одиницями (згідно з виучуваною темою). Діалоги розрізаються на окремі репліки. Перемагає та група, яка першою збере репліки діалогу суперників.

Навчальна гра «Familienbaum»

Грайте в групах. Групи отримують тексти про родину (з описом зовнішності, професії та хобі) та картинки (з відповідними персонажами з тексту). Намалуйте родинне дерево та приклейте всі картинки згідно з текстом. Перемагає та група, яка першою зробить родинне дерево та правильно розташує всі картинки.

Навчальна гра «Male, zeige, beschreibe»

Створіть два види карток. На одних картках напишіть слова іноземною мовою, на інші приклейте малюнки або намалуйте руку (покажи), олівець (намалуй) та губи (опиши).

Наприклад:

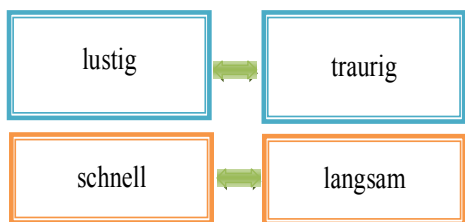

Один гравець витягає дві картки: одну картку зі словом, а іншу картку з певним знаком (як гравець буде демонструвати слово групі). Перемагає той гравець, який вгадає найбільшу кількість слів.

Навчальна гра «Gegenteile»

Грайте в парах. Роздрукуйте картки зі словами, які є антонімами. Один гравець демонструє супернику картку зі словом, а інший має знайти антонім до цього слова серед своїх карток, потім навпаки. Перемагає той гравець, який знає всі антоніми.

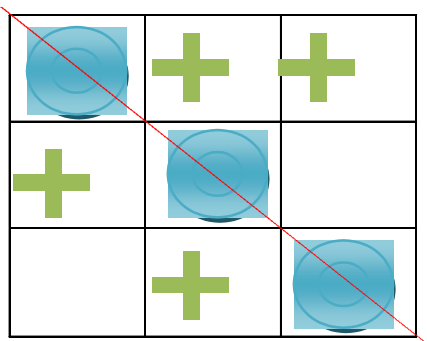
Наприклад:

Навчальна гра «Kreuz-Kreis»

Грайте в парах. Напишіть на картках слова/словосполучення/речення українською мовою. Намалюйте поле для гри.

Наприклад:

Один гравець витягає картку зі словом/словосполученням/реченням та перекладає. Якщо переклад правильний, то гравець має хід і малює на полі хрестик або нулик. Перемагає той гравець, який правильно перекладе слова та збере на полі гри три символи в ряд.

Навчальна гра «Wie schmeckt das?»

Роздрукуйте або намалюйте картки із зображенням овочів, ягід, фруктів або іншими продуктами харчування. Один гравець витягає картку зі словом та описує суперникам смак відповідного продукту харчування. Інші гравці відгадують слова за описом. Перемагає той гравець, який вгадає більшу кількість слів.

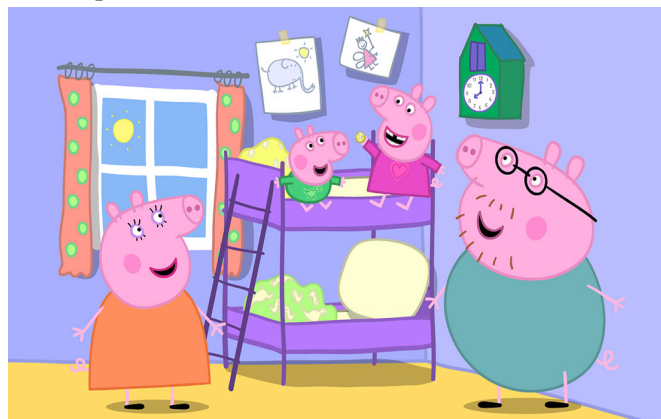
Навчальна гра «Puzzle»

Знайдіть картинку для пазлу. Роздрукуйте картинку та роздрукуйте зі зворотної сторони аркуша таблицю зі словами іноземною мовою. Розріжте аркуш, на якому з однієї сторони зображена табличка зі словами іноземною мовою, а з іншої картинка, на квадратики (за таблицею).

Роздрукуйте на іншому аркуші відповідне поле з таблицею, де буде переклад слів (але не розрізайте). Розташуйте перед собою поле для збирання пазлу (переклад слів) та знайдіть ці слова іноземною мовою (серед розрізаних квадратиків зі словами). Розклавши всі шматочки згідно з перекладом, вийде картинка.

Перемагає той гравець, який швидше за всіх збере пазл.

Наприклад:

Tanzen	malen	Klavier spielen	schwimmen
Faulenzen	Yoga machen	singen	reiten
Laufen	kochen	Sport treiben	Geige spielen
Bücher lesen	Ins Kino gehen	backen	Rad fahren
Musik hören	Basketball spielen	fernsehen	Deutsch lernen

Плавати	грати на піаніно	малювати	танцювати
кататися верхи	співати	займатися йогою	байдикувати
грати на скрипці	займатися спортом	готувати	бігати
їздити на велосипеді	пекти	ходити в кіно	читати книжки
вчити німецьку мову	дивитися телевізор	грати в баскетбол	слухати музику